

...FRAMHALD

i advokatens argumentation ikke muligt at finde blot løsrevne brudstykker, der kunne antages at hidrøre fra Lassens flittige studier af Karnovs Lovsamling.

En af Færøernes mest erfarne erhvervsjournalister, Sveinur Tróndarson, bed hovedet af al skam og gik åbenlyst i Eik Bankis sold. Mod en passende betaling påtog Sveinur sig over for bankens medarbejdere og den undrende offentlighed at tyde Súnis forunderlige virkelighedsopfattelse som indeholdt i en pressemeddelelse af 15. april 2016:

Eik Banki var “føddur” við tveimum milliárdum í eginpeningi, men tá felagið fór til gongu misti tað 500 milliónir krónur. ... Talan er um 500 milliónir krónur, sum bankin var meira verdur á yvirtøkudegnum, men sum nú vóru horvnar. Nevnd og stjórn vóru sannførd um, at hesar 500 milliónirnar ikki bara kundu hvørva úr roknskapinum frá degi til dags, og tí var spurningurin, hvussu upphæddin skuldi handfarast í roknskapinum og í fyrstu sjálvuppgávuni. Har er íkomin ein undirjávnnvág, sum er “okkurt” fyri bankan.

Formuleringerne er famlende og ubehjælpsomme – helt uden den stringens, som er karakteristisk for Schwartz Jacobsen, der er statsautoriseret revisor. Formuleringerne er i øvrigt typisk for den usikre sprogbrug, banken anvendte over for TAKS. Det ses, at Súni her tog bestyrelsen til indtægt for, at ban-ken i sin første selvangivelse bragte underbalancen i den gamle bank til fradrag. Det var der ikke be-læg for. I juni 2012 bragte direktøren 477 mio. kr. til fradrag i bankens selvangivelse. Bestyrelsen blev orienteret om fradraget så sent som i marts 2013. Ikke af direktøren – men af revisi-onen.

KvF bringes til tavshed

Simun Absalonsen, der underskriver sig som statsautoriseret revisor, kastede sig med et længere indlæg i Sosialurin den 4. oktober 2017 ud i debatten om Eik Bankis skattefradrag med en ildhu, der var en bedre sag værdig. Simun bedyrede, at hans interesse i Skattamálið var rent faglig. Det fremgik ikke af indlægget, der havde karakter af et voldsomt angreb på KvF. Indlægget lå lige til højrebenet hos KvF's nytiltrådte direktør, Johnny í Grótinum. Simun, der gik i rette med Eik Banki for ikke at have anket TAKS' afgørelse af 3. februar 2017, havde i øvrigt en række forbavsende synspunkter. Forbavsen-de, når Símun's baggrund tages i betragtning. Stemmen var Símun's, men ...

Allerede i marts 2017 havde Sjúrdur Skaale indledt det, der senere fik karakter af et egentligt stormløb mod KvF. Sjúrdur, der som tidligere politisk spindoktor givetvis var bevidst som sine virkemidler, kommenterede den 25. marts 2017 offentligt KvF's udsen-

Efter mindre end tre måneder i stillingen indledte Johnny den proces, der endte med at koste Liljan Weihe stillingen som nyhedschef. Johnny, der fik en kort men stormfuld karriere i færøsk presse, havde fået en sangfugl til at forstumme.

delse, Skattamálið II, der løb over skærmen fem dage forinden. Sjúrdur Skaale gjorde gældende, at udsendelsen var klippet på en sådan måde, at seerne kunne få det indtryk, at Eyðun Mørkøre, direktøren for TAKS, havde reddet Súni Schwartz Ja-cobsen fra en retssag: Men tað var óreiðiligt. Tað var manipulatión. Og tað skaðar kringvarpsins trúvirði. Tað má leiðslan á stovninum hava eina – almenna! – meining um. Mente altså Sjúrdur Skaale, som fik medløb af flere lagtingsmedlemmer, der gerne så sig fritaget for at blive kigget i kortene af et foretagsomt KvF.

Der var spillet op til dans, dødedans, da Johnny í Grótinum, den tidligere direktør for Lands-sjúkr-ahúsið, den 1. september 2017 tiltrådte stillingen som direktør for KvF. Johnny havde allerede som sygehusdirektør vist Skattamálið, og navnlig KvF's dækning af sagen, en påfaldende, en næsten manisk, interesse. Johnny mente vist, at han kunne bidrage til KvF's dækning af sagen med en særlig viden. Selvtilliden manglede ikke noget.

Johnny havde tidligere været ansat i BankNordik, hvor han havde haft et tæt samarbejde med Súni Schwartz Jacobsen, der var direktør i banken indtil foråret 2011. Sammen med Súni havde Johnny således i sommeren 2009 deltaget aktivt i BankNordiks bestræbelser på at overtage dele af Fionia Bank fra Finansiell Stabilitet. Johnny havde haft adgang til alle oplysninger om Fionia Bank. På denne baggrund mente Johnny, for så vidt naturligt nok, at have en særlig indsigt i den skattemæssige behandling af rekonstruktioner under lov om finansiell stabilitet. Det var således Johnnys opfattelse, at når der ved salget af Fionia Bank fulgte et skattemæssigt underskud med, måtte det samme være til-fældet for Eik Banki.

Men Johnny havde overset den ikke uvæsentlige detalje, at medens Eik Banki gik fallit i september 2010, så var det samme ikke tilfældet for Fionia Bank, da Finansiell Stabilitet i marts 2009 overtog kontrollen med banken. Johnny var blevet bragt ud af sin vildfar-

Heller ikke Jan Lamhauge, der var den bærende kraft i KvF's dækning af Skattamálið, har længere sin daglige gang på KvF.

else allerede i december 2016. Alligevvel fastholdt han det synspunkt, at havde Fionia Bank ret til fradrag, så måtte Eik Bank også have ret til et fradrag. Det gjorde ikke noget indtryk på Johnny, at han – længe efter at Skattamálið var endeligt af-sluttet – stod helt alene med synspunktet "hvis Fionia, så også Eik". Selv Súni, der ellers ikke var kræsen med argumenterne, spillede aldrig Fionia-kortet over for TAKS. Efter af Johnny i oktober 2017 en-deligt måtte opgive sit ensomme forsvar for Eik Bankis fradrag for et tab, som ikke var, koncentrerede han sig om at holde sin gode ven Regin Hammer, der var direktør i TF Holding indtil juni 2016 og en central person i TF's køb af Eik Banki i 2011, uden for pressens søgelys.

Straks efter sin tiltræden i KvF tog Johnny fat på et opgør med Nyhedsafdelingen i almindelighed og afdelingens dækning af Skattamálið i særdeleshed. Efter mindre end tre måneder i stillingen indledte Johnny den proces, der endte med at koste Liljan Weihe stillingen som nyhedschef. Johnny, der fik en kort men stormfuld karriere i færøsk presse, havde fået en sangfugl til at forstumme. Heller ikke Jan Lamhauge, der var den bærende kraft i KvF's dækning af Skattamálið, har længere sin daglige gang på KvF.

Øssur og den klassiske journalistik

Johnny bad i oktober 2017 Øssur Winthereig, mangeårig medarbejder ved KvF og færøsk presses nestor, om at forestå en eftervurdering af KvF's dækning af Skattamálið. Øssurs væsentligste forudsætning var, at han ikke anede, hvad der var op og ned i Skattamálið – en kvalifikation, han ikke blev træt af at fremhæve. Øssur mente, at der i KvF var behov for et opgør med den "aktivistiske" journalistik. Men er det ikke det, man i andre samfund kalder kritisk eller undersøgende journalistik? Og kan Færøerne virkelig være en sådan journalistik foruden?

Øssur ønsker sig tilbage til den "klassiske" journalistik, hvorefter

Simun Absalonsen, der underskriver sig som statsautoriseret revisor, kastede sig med et længere indlæg i Sosialurin den 4. okt 2017 ud i debatten om Eik Bankis skattefradrag med en ildhu, der var en bedre sag værdig. Simun bedyrede, at hans interesse i Skattamálið var rent faglig.

alle meninger er lige gode, og alle får samme muligheder for at komme til orde. Det lyder lidt af mikrofonholderi. Øssur Winthereig var i 1980'erne og 90'erne kendt som en pioner, en kritisk journalist. Måske det også gælder her, at da Fanden blev gammel, gik han i kloster. Øssur kan vel ikke mene, at Schwartz Jacobsen og Mørkøre begge skulle have X minuttet til at procedere deres synspunkter, hvorefter folkedomstolen skulle træffe afgørelse i sagen. KvF havde fået farten af, at TAKS uden ethvert grundlag havde indrømmet Eik Banki et skattefradrag på en halv milliard kroner. Uden en "aktivistisk" journalistik var fradraget næppe blevet trukket tilbage.

Pressen gør ikke nogen forskel – den bliver til tyggegummi for øjnene – om den blot forfalder til barberstuesnak. John William Jøensen, der opfattede Skattamálið som endnu en fodboldkamp mellem HB og KÍ, skrev den 19. februar 2016 følgende leder i Norðlýsið.

Eg haldi við Schwartz

Dagur og Vika gjárkvøldi brúkti 30 min uppá eitt mál, sum einans serfrøðingar skilja – og staðfest varð at tey sum skilja málið eru ósamd. Í studio hevði Dagur og Vika ómaka sær at fáa landsstýriskvinnan í figgjarmálum, sum sera pedagogiskt greiddi frá at hetta er eitt mál sum politiska skipanin ikki eigur ella má blanda seg uppi. Eftir at hava sitið og eftirhugt Dag og Vika á netinum eri eg kom-in til ta niðurstøðu, at vit sum hyggjarar eru noyddir at taka støðu til, um vit halda við Astrup ella Schwartz. Landsstýriskvinnan segði at hon helt við Schwartz – og tað haldi eg eisini at eg fari at gera. Føroysku bankarnir – innsetarar – hava eisini rindað til Figgjargligt Støðufesti – so lat Eik fáa ágóðan av hasum. -)

Skattamálið – større end Færøerne

Skattamálið var for stor en udfordring for Færøerne. De myndigheder og institutioner, der skulle have håndteret sagen, imploderede under det ydre tryk. Øerne kunne ikke rumme så meget uenighed. Det opleves nu engang som

Allerede i marts 2017 havde Sjúrdur Skaale indledt det, der senere fik karakter af et egentligt stormløb mod KvF. Sjúrdur, der som tidligere politisk spindoktor givetvis var bevidst som sine virkemidler, kommenterede den 25. marts 2017 offentligt KvF's udsendelse, Skattamálið II, der løb over skærmen fem dage forinden

mere trygt, når vi alle er enige. Også selv om det, vi er enige om, er forkert. At tale Roma midt imod kan have grumme konsekvenser; det er mere sikkert at trykke sig i en større flok. Men man drister sig til at spørge med Niels Hausgaard, om de flest' er de bedst' eller bare de flest'.

En skikkelig bestyrelse i Eik Banki lod sig køre over af en magtfuldkommen direktør og et følgagtigt formandskab, der forsømte modspillet til en dumstædig direktør. Formanden var i sammenhængen uden de tilstrækkelige kvalifikationer; det samme var en svag næstformand, der i øvrigt var af den besynderlige opfattelse, at underbalancen i Eik Banki var et anliggende for TF Holding snarere end banken. I marts 2011 indhentede TF Holding en autoritativ redegørelse for den skattemæssige behandling af Eik Bankis rekonstruktion; der skulle gå 5 år, før TF Holding fandt det for godt at orientere bankens bestyrelse om redegørelsen, der konkluderede, at Eik Banki ikke kan foretage fradrag for underbalancen i den fallerede bank.

TAKS var i svær grad overmatchet med Eik/TF, siden også Deloitte, som modparter, og Figgjarmálaráðið var lammet af berøringsangst. Om ikke en håndfuld uforfærdede journalister havde holdt fokus på sagen, havde Eik Banki formentlig kunnet beholde et fradrag, der ikke var af denne verden.

Men det kostede dyrt. Det var begyndelsen til enden for den kritiske nyhedsformidling, da først Sjúrdur Skaale og siden Simun Absalonsen blæste i basunerne. I september 2017 tiltrådte Johnny í Grótinum som hitman ved KvF. Det tyndede hurtigt ud i den lille flok af journalister, der havde drevet KvF's dækning af Skattamálið. Som strikkekonererne ved skafottet fulgte Øssur Winthereig sammen med en trofast skare af proselytter på sikker afstand udrensningen af dissidenter.